

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs IX. Vtrum in Christo fuerit plenitudo gratiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

caliginoso loco: quia illuminat eos, qui non sunt totaliter comprehensores, & datur ad utilitatem eorum, qui in hac vita ambulat cum obscuritate fidei. Ad tertiam probationem dico, proprium esse charitatis manere cum beatitudine animæ & corporis: prophetia vero quamuis simul esse possit cum animæ beatitudine: non tamen simul manere potest cum perfecta seu totali patriæ beatitudine. Ad confirmat. dico D. Tho. ibi negare in Christo prophetiam cognitionem respectu futurorum contingentium, & cogitationum cordis, quo ad imperfectionem visioni beatificæ repugnantem, quam imperfectione non habuit prophetia Christi: non enim de ratione prophetiæ est obscuritas, ut ante diximus. Secundo dico, D. Tho. ibi negare Christum prædicta per solam prophetiam cognovisse: quoniam ea videbat etiam scientia beata.

Tertium est: Christus per scientiam beatam & infusam habuit evidentiam omnium veritatum, quo ad propter quid earum: ergo non habuit prophetiam. Antecedens patet ex sequentibus quaestionibus de scientia animæ Christi. Consequentia vero probatur: quoniam, ut ait S. D. in 2. 2. q. 174. a. 2. ad 3. prophetia importat aliquam obscuritatem: sed hanc non importat quantum ad quia est, neque quo ad hoc, quod à Deo revelatur: ergo quo ad propter quid rei revelatæ: obscuritas autem & evidentia simul esse non possunt, sicut nec de eadem veritate simul esse possunt fides & scientia. Resp. nullam esse consequentiam, ut supra diximus prophetia importat obscuritatem ex parte medii, non autem ex parte subiecti: & ideo potest quis de eadem veritate habere evidentiam per unum medium, & obscuritatem per aliud, ut videre est in eo, qui eandem conclusionem cognoscit per medium demonstrativum, & per medium probabile.

quod quanto aliquod receptivum propinquius est causæ influenti, tanto abundantius recipit. Et ideo anima Christi, quæ propinquius coniungitur Deo inter omnes creaturas rationales, maximam recipit influentiam gratiæ eius. Secundo ex comparatione eius ad effectum. Sic enim recipiebat anima Christi gratiam, ut ex ea quodam modo transfunderetur in alios. Et ideo oportuit, quod haberet maximam gratiam: sicut ignis, qui est causa caloris in omnibus calidis, est maxime calidus. Similiter etiam quantum ad virtutem gratiæ plene habuit gratiam: quia habuit eam ad omnes operationes, vel effectus gratiæ. Et hoc ideo, quia conferebatur ei gratia tanquam cuidam universali principio in genere habentium gratiam. Virtus autem primi principij alicuius generis universalius se extendit ad omnes effectus illius generis: sicut sol, qui est universalis causa generationis (ut Dio. dicit. 4. cap. de Divin. nom.) eius virtus se extendit ad omnia, quæ sub generatione cadunt. Et sic secunda plenitudo gratiæ extenditur in Christo, in quantum se extendit eius gratia ad omnes gratiæ effectus, qui sunt virtutes, & dona, & alia huiusmodi.

Ad primum ergo dicendum, quod fides, & spes nominant effectus gratiæ in quodam defectu, qui est ex parte recipientis gratiam, in quantum scilicet, fides est de non visis, & spes de non habitis. Unde non oportet, quod in Christo, qui est actor gratiæ, fuerint defectus, quos important fides, & spes: sed quicquid est perfectionis in fide, & spe, in Christo est multo perfectius. Sicut in igne non sunt omnes modi caloris defectivi ex defectu subiecti, sed quicquid pertinet ad perfectionem caloris.

Ad secundum dicendum, quod ad gratiam operantem per se pertinet facere iustum: sed quod iustum faciat ex impio, hoc accidit ei ex parte subiecti, in quo peccatum invenitur. Anima Christi igitur iustificata est per gratiam operantem, in quantum per eam facta est iusta & sancta à principio suæ conceptionis, non quod ante fuerit peccatrix, aut etiam non iusta.

Ad tertium dicendum, quod plenitudo gratiæ attribuitur animæ Christi secundum capacitatem creature: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis divinæ.

ARTICULVS IX.

Verum in Christo fuerit plenitudo gratiæ.

Ad nonum sic proceditur. Videtur, quod non fuerit in Christo gratiæ plenitudo. A gratia enim derivantur virtutes, ut in secunda parte dictum est. Sed in Christo non fuerunt omnes virtutes: non enim fuit in eo fides, neque spes, ut ostensum. Ergo in Christo non fuit gratiæ plenitudo.

Præterea: Sicut patet ex his, quæ in secunda parte dicta sunt, gratia dividitur in operantem, & cooperantem. Operans autem gratia dicitur, per quam iustificatur impius. Quod quidem non habuit locum in Christo, qui nunquam subiicitur alicui peccato. Ergo in Christo non fuit plenitudo gratiæ.

Præterea: Iac. 1. dicitur. Omne datum optimum, & omne donum perfectum, de sursum est descendens à Patre liminum. Sed, quod descendit, habetur particulariter, & non plene. Ergo nulla creatura, nec etiam anima Christi potest habere plenitudinem donorum gratiæ.

Sed contra est, quod dicitur Ioan. 1. Vidimus eum plenum gratiæ, & veritatis.

Respondeo dicendum, quod plene dicitur haberi, quod perfecte, & totaliter habetur: totalitas autem, & perfectio potest attendi dupliciter. Vno modo quantum ad quantitatem eius intensivam: puta si dicam aliquem plene habere albedinem, si habeat eam, quantumcunque nata est haberi. Alio modo secundum virtutem: puta si aliquis dicatur plene habere vitam: quia habet eam secundum omnes effectus, vel opera vitæ, & sic habet plene vitam homo, non autem brutum animal, vel planta. Vtroque autem modo Christus habuit gratiæ plenitudinem. Primo quidem, quia habuit eam in summo secundum perfectissimum modum, quo haberi potest. Et hoc quidem apparet, primo ex propinquitate animæ Christi ad causam gratiæ: dictum est enim,

Sensus quaestio.

Quid voces illæ plenitudo gratiæ significant, declarat S. D. in rex. & Valq. disp. 45. cap. 2. & sermo est de plenitudine simpliciter: & non tantum in genere aliquo, ut hic advertit Cater. & de plenitudine in ordine ad potentiam Dei non absolutam sed ordinariam.

Forma Textus.

PRÆMISSA distinctione respondetur quaestio duabus conclusionibus.

Distinctio est: Plenitudo dupliciter potest attendi: Vno modo, quantum ad quantitatem intensivam: Alio modo secundum virtutem. Probatur primo hæc distinctio: quia plene dicitur haberi id quod perfecte & totaliter habetur: at totalitas & perfectio attendi potest secundum prædicta duo: ergo etiam plenitudo. Deinde declaratur quo ad primum membrum exemplo albedinis: quo ad secundum vero exemplo vitæ, ut patet in textu.

PRIMA CONCL. est: in Christo fuit plenitudo gratiæ secundum quantitatem eius intensivam. Probatur: quia Christus gratiam habuit in summo secundum perfectissimum modum, quo haberi potest; ergo. Antec. probatur dupliciter. Primo ex propinquitate animæ Christi ad causam gratiæ: quia quanto aliquod receptivum propinquius est causæ influenti, tanto abundantius recipit: sed anima Christi inter omnes creaturas propinquius coniungitur Deo gratiæ influenti: ergo maximam recipit influentiam gratiæ eius. Secundo ex comparatione

Art. 1. huius quaestio.

eius ad effectum : Quia sic anima Christi gratiam recipiebat, vt ex ea quodammodo transfunderetur in alios : ergo oportuit vt haberet maximam gratiam. Consequentia probatur exemplo ignis, qui quoniam est causa caloris in omnibus calidis: ideo est maxime calidus.

SECUNDA CONCL. *Christus plene gratiam habuit quantum ad virtutem gratie.* Probatur: quoniam hæc plenitudo in Christo attenditur, in quantum se extendit eius gratia ad omnes gratie effectus, qui sunt virtutes & dona, & alia huiusmodi: sed Christus habuit gratiam ad omnes dictos effectus: ergo. Maior & minor probantur: quia gratia Christo conferebatur, tanquam cuidam vniuersali principio in genere habentium gratiam: ergo hæc plenitudo attenditur in Christo in quantum &c. Antecedens patet. Consequentia probatur: quia virtus primi principii alicuius generis vniuersaliter se extendit ad omnes effectus illius generis: ergo si gratia conferebatur Christo, vt vniuersali principio in genere habentium gratiam, oportet vt eius plenitudo attendatur, in quantum extenditur ad omnes gratie effectus. Probatur assumptum exemplo Solis: vt patet in textu.

Expositio Textus.

DUBITATIONEM excitat Cai. de sensu & veritate illius propositionis: *Gratia Christo conferebatur tanquam cuidam vniuersali principio in genere habentium gratiam:* quæ erudite dissoluit, & post eum melius ac latius Medina in resp. ad suum 3. argumentum in primo dubio.

Videnda sunt, quæ scribunt Cai. & Suarez circa responsiones ad argumenta: hic quidem circa responsionem ad primum & tertium: ille vero circa responsionem ad secundum.

Circa argumentum sed contra vide, quæ scribit Medina dub. 1. & in primo eius argum. & eius responsio, Vasq. disp. 41. cap. 1. & Suar. disp. 22. sect. 2.

Controuersia Vnica.

De veritate, & sensu primæ Conclusionis: an scilicet, & quo sensu verum sit in Christo fuisse plenitudinem gratie secundum quantitatem eius intentionem.

Sententia Doctorum.

DE plenitudine gratie Christi varie locuti sunt Doctores. Nam Albertus in 3. dist. 13. Scotus, Bonau. Ricar. Duran. & Gabriel eadem dist. & Cai. hic, & art. seq. docent in hoc positam fuisse plenitudinem gratie Christi, quod fuit in summo possibili secundum Dei potentiam absolutam.

Capr. eadem dist. q. vnica sentit in hoc consistere plenitudinem gratie Christi, quod summam habuit inensionem eius nature conuenientem & possibilem secundum Dei legem ordinariam: Quæ sententiam sequuntur Med. Suar. Vasq. & alii recentiores Arim. in 3. dist. 17. qu. 2. & Driedo lib. de c. tract. 2. & sent. 8. docent gratiam Christi, ideo dici plenam: quia capacitas subiecti ex sui natura limitatur ad eum gradum gratie, quem habuit Christus, quamuis per Dei potentiam possit habere maiorem: cum gratia ex sua natura nullum habeat terminum augmenti.

Resolutio. Plenitudinis nomen esse multiplex. & plenitudinem gratie ex parte gratie soli Christo conuen-

QUÆSTIO hæc adeo sequentium articulorum difficultatibus est annexa, vt prorsus ab eis nequeat separari: sed quia placet secundum ordinem & distinctionem articulorum D. Thom. difficultates eis annexas examinare, controuersiam hanc à cæteris, quibus cum habet affinitatem, distinguendam esse iudicauimus. Pro cuius resolutione

A *Pramittendum est,* duplicem esse gratiam in Christo: altera secundum quam est Deus & homo, & hæc est gratia vnionis, de qua in superioribus multa diximus: altera est gratia habitualis, quæ duplex est, formaliter loquendo iuxta duplicem habitudinem, quam habet ad Christum. Primo namque comparatur ad ipsum, vt singularis quædam persona est: & ita vocatur gratia personalis. Secundo, vt caput aliorum hominum est & Angelorum, & ita nuncupatur gratia capitalis, de qua differit S. D. in sequenti quæst.

B *Secundo sciendum est,* plenitudinem seu plenum in diuinis scripturis dupliciter sumi: Vno modo communiter siue late ac minus proprie prout significat copiam aliquam magnam seu abundantiam alicuius rei in aliquo existentem, etiam si maiorem habere possit, quomodo sumitur hoc nomē Psal. 25. cum dicitur: *Domini est terra & plenitudo eius,* & Psal. 95. *Commoueat mare & plenitudo eius,* & Eccl. 1. *Plenitudo sapientie est timere Deum,* & plenitudo à fructibus illius, & Hierem. 5. *Plenitudinem annue messis,* &c. & in eodem sensu Gen. 25. dicitur Abraham, *prout hæc ætatis,* & *plenus dierum,* & cap. 35. dicitur Isaac *prout hæc ætatis,* & *plenus dierum,* & Luc. 14. dicitur: *& repleti sunt omnes in Synagoga ira:* & aibi frequenter hæc nomina prædictum habent sensum: Alio modo sumuntur hæc voces, prout significant rei habitæ perfectionem & totalitatem, siue intensiuam siue extensiuam secundum virtutem, vt declarat S. D. in textu: in quo sensu sumitur illud ad Coloss. 2. *In ipso habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter.* Cuius significationis duplex est acceptio: potest enim habitæ rei seu perfectionis plenitudo, tam intensiuam quam extensiuam dupliciter attendi: vno modo ex parte ipsius rei seu perfectionis habitæ: & hoc modo dicitur rei habitæ plenitudo ex eo, quod haberetur in summo, tam quo ad essentiam quam quo ad virtutem: quia nimirum haberetur in illa maxima perfectione, qua haberi potest, & in maxima extensione ad omnes eius effectus: sicut si calorem in igne dicamus esse perfectissimum: quantum in eo est in summo gradu & ad omnes caloris effectus extenditur: Alio modo potest attendi perfectionis siue cuiusuis habitæ rei plenitudo ex parte subiecti: & hoc modo dicitur in aliquo esse rei habitæ plenitudo: quando in eo est secundum modum seu conditionem & mensuram illi congruentem, sicut in vase quantumvis paruo, dicitur esse plenitudo, quando iuxta modum & mensuram sibi conuenientem aquæ aut liquoris possibilem, vel debitam quantitatem in se recepit: & hoc modo dicuntur aliqui in scripturis pleni sapientia, gratia & fortitudine, &c. Sed quia supernaturalis perfectionis capacitas, & plenitudo dupliciter potest considerari: Vno modo in ordine ad potentiam Dei absolutam: Alio modo in ordine ad potentiam Dei ordinariam: ideo duplex distinguenda est plenitudo supernaturalis perfectionis: altera, quæ attenditur secundum Dei potentiam absolutam: & altera, quæ attenditur secundum potentiam Dei ordinariam.

C **D** **E** **T** **O** **R** **I** **D** **E** **M** itaque modis distinguenda est gratie plenitudo: Communiter enim ac minus proprie omnes filii Dei ad optiuum proficientium aut etiam perfectorum statum attingentes dici possunt gratia pleni, id est gratie abundantiam habentes: immo quilibet Sanctus, id est quilibet habens gratia Dei: hoc ipso dicitur habere gratie plenitudinem, quod habet gratiam, sufficientem ad merendum vitam æternam, quæ in plena Dei fruitione consistit, vt ait in art. sequenti S. D. in resp. ad 2. Quo sensu videtur accipiendum illud Apost. ad Rom. 15. & ipsi pleni estis dilectione, & Ephes. 3. vt impleamini omnem

minem plenitudinē Dei. Proprie vero & ex parte gratiæ soli Christo conuenit plenitudo, iuxta illud, *Ioan. 1. Vidimus gloriam eius, quasi unigeniti à patre plenam gratiam & ueritatem*: Sed proprie & ex parte subiecti iuxta conditionem seu statum & officium dicuntur multi gratia pleni. Vt *Beatis. Virgo Luca 1. & Stephanus act. 6. & Apost. act. 2.*

Capacitatem animæ nostræ. Et consideranda gratia, si finita, si infinita, si Christi gratiam habuisse, quæ ad omnes eius est, si non dicentes imperfectionem. Et gratiam habuisse, si existentiam ad Angelos, sed non exercitium.

Tertio notandum est, capacitatem illam gratiæ in anima Christi & nostra, quæ attenditur secundum ordinem ad Dei potentiam absolutam, dupliciter posse considerari: *Vno modo* in genere entis seu entitatis, & prout cathogorematicè est receptiua gratiæ, id est quatenus ad totam simul gratiæ quantitatem, quæcumque illa sit, actu recipiendam est in potentia: *Alio modo* quatenus sine cathogorematicè illius est receptiua, ut scilicet respicit omnipotentiam Dei potentis semper maiorem ac maiorem gratiam infundere usque in infinitum.

Primo modo considerata gratiæ capacitate finita est gratia tam animæ Christi quam nostræ, non solum entitatis: sed etiam intensiue: quia latitudo perfectionis gratiæ secundum se finita est: & ideo fieri non potest, ut anima nostra, vel Christi gratiam recipiat infinitam. Si uero secundo modo prædicta capacitas consideretur, dicunt recentiores gratiam, quæ illam respicit, ut eius actus, esse infinitam syncathogorematicè: & hæc distinctione conciliant quædam diuersa loca S. D. quæ uidentur opposita: Nam de capacitate (inquunt) & gratia priori modo loquens *infra art. 11.* docet Christi gratiam esse finitam: Alibi uero, ut *in 2. 2. q. 2. 4. a. 7. & supra q. 1. a. 3. ad 3.* ait capacitatem, quæ attenditur secundum ordinem diuinæ potentie nunquam impleri posse: & gratiam ac charitatem posse semper intendi, & aucta gratia & charitate augeri animæ capacitatem ad maiores eius gradus recipiendos: quæ uera sunt in posteriori sensu iam dicto: quando autem *hic ad 3.* ait, plenitudinem gratiæ attribui animæ Christi secundum capacitatem creaturæ, loquitur de capacitate potentie obedientialis, & de plenitudine secundum ordinem ad Dei potentiam ordinariam: quia scilicet dari non potest capacitas creaturæ receptiua gratiæ, quæ ad altiozem finem ordinetur, quam sit unio hypostatica, & officium redemptoris, ad quod ordinatur gratia Christi, ut *ait S. D. in 3. dist. 13. q. 1. art. 2. q. 1. in corp. & qu. 2. ad 3.* Sed hæc opinio supponit non dari summam gratiam possibilem secundum Dei potentiam absolutam: quod esse falsum, ostendemus *art. seq.*

Quarto aduertendum est, Christum habuisse gratiam, quo ad omnes illos effectus, qui non important imperfectionem, non autem quo ad eos qui imperfectionem implicant: & ideo non habuit Christus effectus omnis gratiæ sacramentalis: gratiæ namque sacramentales principaliter ordinantur ad tollendos defectus peccati, ut ait S. D. *in 4. dist. 7. qu. 2. art. 2. q. 2. ad 3.* quos defectus Christus habere non potuit: quidquid tamen perfectionis est in effectu gratiæ sacramentalis, id totum per gratiam suam habituale excellenter habuit Christus. Vnde S. D. *infra qu. 81. art. 1. ad 3.* ait Christum quandam spiritualem delectationem habuisse in institutione & sumptione Sacramenti Eucharistiæ, iuxta illud *Luca 22. Desiderio desiderauit hoc Pascha manducare uobiscum*. Et ob eandem causam non habuit Christus characterem sacramentalem: sed excellentiorem habuit potestatem, ut probat S. D. *infra q. 63. a. 5.* Nec habuit aureolas, ut probat idem S. D. *in 4. dist. 49. q. 5. a. 4. q. 1.* quamuis præmium habuerit accidentale, quod est gaudium de bono opere facto in obsequium Dei, quia nullam implicat imperfectionem.

A postremo notandum est, plenitudinē gratiæ Christi dupliciter posse considerari: *Vno modo*, quo ad uirtutis sufficientiam: & hoc modo extendebatur ad Angelos & ad statum innocentie: fuit enim ex sua infinitate sufficiens ad merendum gratiam Angelis & Adæ: sicut ob eandem infinitatē mereri potuit Incarnationem Patris & Spiritus sancti: *Alio modo* potest considerari, quo ad exercitium & actualem eius applicationem ad merendum: & hoc modo non fuit meritoria gratiæ Angelorum & Adæ: quia gratia Christi fuit gratia redemptoris: de qua re uidentur S. D. *in 3. dist. 13. q. 2. a. 2. q. 1. & de uerit. q. 29. art. 7. ad 2.* Quod etiam probatur: quia alias sequeretur Christum etiam non existente peccato fuisse venturum, ut pretium Deo offerret pro gratia Angelis & Adæ collata propter ipsius Christi merita præuisa.

PRIMA CONCL. In Christo absolute loquendo fuit plenitudo gratiæ. Probatur primo ex illo *Ioan. 1. Plenum gratia & ueritatis*. Cuius loci explicatio uidentur esse apud auctores supra notatos. Secundo probatur: quia *Luc. 4.* dicitur: *Iesus autem plenus spiritu sancto regressus est à Iordane*. Alias probationes lege apud *Med. hic & Suar. disp. 22. sect. 2. & Vasq. disput. 45. c. 1.*

Conclusio- nes de ueritate & præbata.

SECUNDA CONCL. In Christo fuit plenitudo gratiæ uniois. Probatur ex diuina scriptura ad *Colos. 2.* dicente: *In ipso inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter*. Quem locū de plenitudine gratiæ uniois exponunt *Augustinus Epist. 57. in fine* Chrysost. exponens illa uerba ad *Colos. 1.* *In ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare*. *Cyrell. lib. 1. in Ioan. cap. 17.* *Arhan. in Epist. de Synodo Arim. Bernard. serm. 8. in Cant. Fulg. lib. 1. ad Trasimundum, c. 5.* & *Orig. Hom. 2. in Matth.* & probatur etiam ratione: quia tota diuinitas ita fuit substantialiter unita humanitati in persona Verbi, ut perfectius, siue plenius, aut intensius uniti non possit: Deitas autem sic unita est gratia uniois: igitur in Christo fuit plenitudo gratiæ uniois.

TERTIA CONCL. In Christo fuit plenitudo gratiæ habitualis personalis, id est gratiæ habitualis, prout ad ipsam Verbi personam incarnatam comparatur. Hæc conclusio est S. D. *in textu*, & *Aug. tract. 3. in Ioan. & lib. 3. contra Maximinum. cap. 16. & in Epist. 57.* & *Damas. lib. 3. de Fide, c. 27.* Et probatur ratione: Nam ut in Christo sit huius gratiæ plenitudo, satis est si illam habeat secundum totam intentionem possibilem, & secundum totam eius uirtutem, qua in subiecto cauatur ea omnia dona & effectus gratiæ, qui nullam implicant imperfectionem: at hoc modo gratia fuit in Christo: ergo. Minorem, quo ad primam partem asserentem in Christo fuisse gratiam secundum totam eius intentionem possibilem probat ratio S. D. *in sextu*. Secunda uero pars sequitur euidenter ex prima: nam ex perfectione causæ sequitur perfectio effectus, tam secundum intentionem, quam secundum extensionem, seu multitudinem: Hanc conclusionem late probat S. D. *in Comm. super Ioan. cap. 4.* exponens illa uerba: *Non enim ad mensuram dat Deus spiritum*.

QUARTA CONCL. ex hac tertia consequens. Anima Christi habet gratiam magis intensam, quam sit tota latitudo gratiæ omnium creaturarum. Hæc conclusio est *D. Bonau. in 3. dist. 13. q. 2.* & *Alfiodorensis lib. 3. sua summa, tit. 1. cap. 5.* Et probatur primo: quia *Ioan. 3.* dicitur: *Non enim ad mensuram dat Deus spiritum, scilicet Christo, ut exponit ibi late S. Thom. & art. 11. ad 1. & alibi*. Et ante eum *Augustinus, tract. 14. in Ioan.* & *Chryl. hom. 29.* ait si gratia Christi non esset intensior, quam sit tota latitudo gratiæ omnium creaturarum, non fuisset illi da-

illi data sine mensura: sed haberet mensuram ea A
minorem, qua mensuratur tota latitudo gratiæ om-
nium creaturarum. Secundo probatur conclu-
sio: quia plenitudo gratiæ secundum talem inten-
sionem maxime congruit dignitati Christi Dei &
hominis: quia gratia debet esse dignitati personæ
proportionata, quantum possibile est: dignitas au-
tem Incarnati Verbi maior est dignitate personarum
omnium creaturarum simul sumptarum: igitur
Christo debebatur maior gratia habitualis, quam
sit tota latitudo gratiæ omnium hominum &
& Angelorum simul sumptorum. Quod etiam si-
gnificat S. D. in 1. q. 20. a. vii. ad 2. dicens, Deum di-
ligere Christum plusquam totum genus huma-
num, & plusquam omnes Angelos maxime ratio-
ne vnionis: qua loquendi forma significat Christi
humanitatem, non solum ratione vnionis: sed etiam
ratione gratiæ habitualis super omnes homines
& Angelos fuisse dilectam, de qua re differit
Aluarez d. sp. 37.

Ex hac concl. sequitur: Virtutes animæ Christi esse
perfectiores, ac nobiliores, quam sint virtutes om-
nes Sanctorum omnium, tam hominum, quam
Angelorum simul sumptæ: Quia virtutes sequun-
tur gratiam, & earum intensio est secundum pro-
portionem ad intensiorem gratiæ, à qua cau-
santur.

QUINTA CONCL. In Christo fuit plenitudo gratiæ
capitalis. Hæc continetur in 2. concl. D. Thom. & pa-
tet ex doctrina questionis sequentis: & probatur
à D. Tho. loco notato super Ioan. Deinde etiam pro-
batur primo ex illo ad Ephes. 1. Benedixit eos in omni
benedictione spirituali in caelestibus in Christo: quæ ver-
ba ad propositum nostrum explicat eleganter O-
rigenes Hom. 16. in Leuit. Secundo etiam proba-
tur: quia gratia Christi virtutem habuit influendi
in infinitos homines si essent, vt ait S. D. loco alle-
gato, & ante eum Orig. August. & Chrysoft. locis su-
pra notatis.

ULTIMA CONCL. In Christo plenitudo gratiæ ex
parte subiecti coincidit cum plenitudine gratiæ ex parte
gratiæ. Probatur: Quia plenitudo gratiæ ex parte
subiecti in eo posita est, vt quis habeat plene gra-
tiam secundum suam conditionem, & secundum
virtutem ad omnia, quæ pertinent ad suum sta-
tum & officium: Plenitudo vero gratiæ ex parte
gratiæ consistit in gratia vnionis, & in summa ex-
cellentia intensiua & extensiua gratiæ habitualis
& capitalis: sed hæc omnia postulat gratiæ pleni-
tudo ex parte subiecti in Christo: ergo. Maior est
S. D. a. seq. Minor probatur, quia si in Christo non
esset gratia vnionis, & gratia habitualis cum præ-
dicta excellentia intensiua & extensiua, nõ habe-
ret omnia requisita ad suam conditionem seu di-
gnitatem & officium vniuersalis redemptoris:
ergo.

Argum. & CONTRA 1. 3. & 4. conclus. sunt argumenta,
quæ hic & alibi locis ad marginem notatis assert
& soluit S. D. & Medina in primo dubio.

Contra easdem concl. militant argumenta, quæ
asserri solent contra conclusiones ar. 11. & 12. præ-
sentis questionis.

Obi. 1. CONTRA easdem Concl. sunt hæc argumenta.
Primum: quia gratia Christi potest amplius inten-
di & augeri: ergo Christus non habuit pleni-
tudinem gratiæ secundum quantitatem eius inten-
sionem & secundum virtutem. Antecedens proba-
tur: quia gratia est participatio infinitæ perfectio-
nis gradum potest limitari, sicut nec charitas, quæ
ab ea procedit, vt ait S. D. in 2. 2. q. 24. a. 7. Confir-
matur primo: Nam vt ibidem ait S. Thom. aucta
charitate (& eadem est ratio de gratia) augetur

capacitas animæ ad eam secundum ampliores gra-
dus recipendam: ergo quacumque gratia posita
in anima Christi manet in illa maior capacitas ad
maiores gratiæ gradus recipiendos. Confirmatur Conf. 1.
secundo: quia capacitas animæ Christi respectu gra-
tiæ est potentia obediens, quæ respondet om-
nipotentæ Dei: sed hæc non limitatur ad ali-
quem determinatum & vltimum gratiæ gradum
producendum: ergo neq; capacitas animæ Chri-
sti poterit vnquam impleri per aliquem determi-
natum & vltimum gratiæ gradum. Resp. falsum est.
se antecedens. Ad eius probationes dicemus art.
seq. Contr. 1.

Secundum argumentum est: Quia Christus non
habuit gratiam sacramentalem, neque caracte-
rem sacramentalem: ergo non habuit pleni-
tudinem gratiæ, quantum ad eius virtutem. Sed huic
argumento supra satisfactum est in quarto Notabili.

ARTICVLVS X.

Vtrum plenitudo gratiæ sit propria Christi.

AD decimum sic proceditur. Videtur, quod plenitudo
gratiæ non sit propria Christi. Quod enim est pro-
prium alicuius, sibi soli conuenit. Sed esse plenum gratia,
quibusdam alijs attribuitur: dicitur enim Luc. 1. Beata
Virgini: Aue gratia plena, dicitur etiam Act. 7. Stephanus
plenus gratia, & fortitudine. Ergo plenitudo gratiæ non est
propria Christo.

Præterea: illud, quod potest communicari alijs per Chri-
stum, non videtur esse proprium Christo. Sed plenitudo
gratiæ potest communicari per Christum alijs: dicit enim
Apostolus Ephes. 3. Vt impleamini in omnem plenitudinem
Dei: ergo plenitudo gratiæ non est propria Christo.

Præterea: Status via proportionari videtur status pa-
triae. Sed in statu patriæ erit quadam plenitudo: quia in il-
la caelesti patriæ, vbi plenitudo est omnis boni licet quadam
data sint excellenter, nihil tamen possidet singulariter,
vt patet per Gregorium in homil. de centum ouibus. Ergo in
statu via habetur gratiæ plenitudo à singulis hominibus.
Et ita plenitudo gratiæ non est propria Christi.

Sed contra est, quod plenitudo gratiæ attribuitur Chri-
sto, in quantum est vnigenitus à Patre: secundum illud Io-
an. 1. Vidimus eum quasi vnigenitum à Patre plenum gra-
tiæ, & veritatis. Sed esse vnigenitum à Patre, est proprium
Christo: Ergo, & sibi proprium est, esse plenum gratiæ, &
veritatis.

Respondeo dicendum, quod plenitudo gratiæ potest at-
tendi dupliciter. Vno modo ex parte ipsius gratiæ: alio
modo, ex parte habentis gratiam. Ex parte quidem ipsius
gratiæ dicitur esse plenitudo, ex eo, quod aliquis pertingit
ad summum gratiæ, & quantum ad essentiam, & quan-
tum ad virtutem, quia scilicet habet gratiam, & in ma-
xima excellentia, qua potest haberi, & in maxima exten-
sione ad omnes gratiæ effectus, & talis gratiæ plenitudo est
propria Christo. Ex parte vero subiecti dicitur gratiæ ple-
nitudo, quando quis habet plene gratiam secundum suam
conditionem, siue secundum intensiorem, prout in eo est
intensa gratia vsque ad terminum prefixum ei à Deo:
secundum illud Ephes. 4. Vnicuique nostrum data est gra-
tia secundum mensuram donationis Christi. Siue etiam se-
cundum virtutem: in quantum scilicet habet facultatem
gratiæ ad omnia, qua pertinet ad suum officium siue sta-
tum: sicut Apostolus dicebat Ephes. 3. Mihi enim omnium
sanctorum minimo data est gratia hæc, illuminare omnes,
&c. Et talis gratiæ plenitudo non est propria Christo, sed
communicatur alijs per Christum.

Ad primum ergo dicendum, quod Beata Virgo dicta est
plena gratia, non ex parte ipsius gratiæ: quia non habuit
gratiam in summa excellentia, qua potest haberi, nec ad
omnes effectus gratiæ, sed dicitur fuisse plena gratia per co-
mparationem ad ipsam: quia scilicet habebat gratiam suffi-
cientem